

T.
Debreceni Törvényszék
4025 Debrecen,
Széchenyi u. 9.
útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	1V/2341-0/2014
Törvényszék:	2014 DEC 23.
Példány:	1 db
Kezelőiroda:	
Melléklet:	4 db

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK DEBRECEN	
Értk.: 2014 -12- 03	
Példák:	Mell.: ill. bg. Fe
Az ügyirat száma: 67 21379/2013	

a Tisztelt Alkotmánybíróság
részére

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED]

[REDACTED] a továbbiakban: panaszos) – jogi képviselője, a csatolt meghatalmazás alapján eljáró Pető Ügyvédi Iroda (1027 Budapest, Margit krt. 64/b; eljáró ügyvéd: dr. Pető Márk ügyvéd) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi alkotmányjogi panaszt terjeszti elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.289/2014/7. számú ítéletének (a továbbiakban: jogerős ítélet) Alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, mivel a döntés sérti a panaszosnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált véleménynyilvánítási szabadságát.

Kérem emellett a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az első fokon eljárt bíróságot, hogy a jogerős ügydöntő határozat végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig függessze fel.

Indítványozói jogosultság

Az alkotmányjogi panasz alapja az Abtv. 27. §-a, mely szerint Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján Alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A panaszos az egyedi ügyben érintett. Az eljárás során alperes volt, az ítéletben pedig a bíróság megállapította, hogy megsértette a felperes személyhez fűződő jogait.

A támadott ítélet az ügy érdekében hozott döntés. Az ítélet megállapította a jogsértést, a felmerülő eljárási illeték megfizetésére és az első fokú ítélet rendelkező részének közzétételére kötelezte a panaszost.

Az ítélet a panaszos Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított, a véleménynyilvánítás szabadságához való jogát sérti. Az ítélet a polgári jog eszközeivel szankcionálta azt, hogy a panaszos internetes újság beszámolt egy közérdeklődésre számot tartó eseményről kialakult különböző álláspontokról.

A támadott ítélet az eljárást befejező, jogerős döntés, mellyel szemben fellebbezésnek nincs helye. Tájékoztatom a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panasszal párhuzamosan a panaszos a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérte a Kúrián.

Az Abtv. 29 §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló Alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A közéleti viták lefolytatásának szabadsága és az erről való tájékoztatás szabadsága a sajtó alapvető joga és feladata egy demokratikus társadalomban. Az ügyben irányadó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 78. § (2) bekezdésének szövege szerint a személyiségi jogok megsértését valótlan állítás híresztelésével is meg lehet valósítani. A kialakult polgári jogi gyakorlat ezt a szabályt úgy töltötte meg tartalommal, hogy a sajtó minden olyan állítás igazságtartalmáért is objektív felelősséggel tartozik, amelyet egyértelműen mástól idéz. Ez azt jelenti, hogy akkor is megállapítható a jogsértés, ha a médium a sajtóetikai szabályoknak megfelelően, pártatlanul és kiegyensúlyozottan tájékoztatott egy vitás kérdéstről. Ez a jogértelmezés aránytalanul nagy terhet ró a sajtó képviselőire, hiszen csak olyan állítások közzétételét teszi számukra jogszerűvé, amelynek igazságtartalmáról minden kétséget kizáróan meggyőződtek. Ez megnehezíti a vitás kérdések bemutatását, és végső soron súlyosan korlátozza a demokratikus nyilvánosságot. Éppen ezért az ügyben felmerülő kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, továbbá az ún. híresztelési szabály ilyen Alaptörvény-ellenes értelmezése érdemben befolyásolta a bírói döntést, hiszen ez alapján állapította meg a bíróság, hogy a panaszos jogsértést követett el.

A tények

2013. szeptember 5-én a magyar futballválogatott Romániában játszott. A mérkőzésre tartó szurkolók egy csoportja letért buszával az autópályáról és a határhoz közeli ██████████ iskolája előtt megállt. Az iskolába döntő többségben roma gyerekek járnak. A kitérőt feltehetően az autóbuszon tartózkodó ██████████ javaslatára tette a csoport ██████████ korábban az iskola tanára volt, de rasszista kijelentései miatt elbocsátották. A szurkolók leszálltak a buszról, majd az iskola előtt állva énekelni és kiabálni kezdtek. A később nyilvánosságra került biztonsági kamerafelvételek alapján zászlókat lengettek és összekapaszkodtak, néhányan üvegeket lóbáltak vagy az út szélén vizeltek. Az iskola tanárai sietve beterték az udvaron játszó gyerekeket az épületbe. A szurkolók ezután felszálltak a buszra és elhagyták a települést. A következő napokban számos, egymásnak ellentmondó információ jelent meg, amiről szinte minden magyar médium beszámolt.

Így tett a 444.hu-t kiadó panaszos is, amikor cikkében az esemény másnapján elérhető, egymásnak néha ellentmondó információkat összegezte. Az írás ismertette a helyi rendőrség, az iskolaigazgató és a helyi cigány kisebbségi önkormányzat vezetőjének nyilatkozatait, illetve azt, hogy a [REDACTED] önkormányzat nem nyilatkozott az ügyben. A cikkben szerepelt egy külső videomegosztó oldalra, a youtube.com-ra mutató link. Az itt található videón a helyi cigány kisebbségi önkormányzat vezetője, [REDACTED] [REDACTED] foglalja össze, hogy szerinte milyen magatartást tanúsítottak a [REDACTED] látogató szurkolók. Ezt a videót nem a panaszos készítette. Ebben a videóban [REDACTED] az események kapcsán többek között azt a kijelentést tette, hogy „Bejött a Jobbik”. Magában a cikk szövegében semmilyen utalás nem volt a Jobbik nevű politikai pártra.

A Jobbik Magyarországért mozgalom jóhírnév megsértése miatt pert indított [REDACTED] illetve minden olyan médium ellen, akik a kérdéses videóra, mint forrásra hivatkoztak. Az első- és másodfokon eljáró bíróságok megállapították, hogy [REDACTED] kijelentései valótlan tényállítások voltak, továbbá azt is, hogy a videóra hivatkozó médiumok, így a panaszos is a valótlan tényállítások híresztelésével megsértették a Jobbik személyhez fűződő jogait. A panaszost az eljárási illetékek megfizetésére és az első fokú ítélet rendelkező részének közzétételére kötelezte a bíróság a jogerős ítéletben.

Érdemi panasz

A jogerős ítélet sérti a panaszosnak az Alaptörvény IX. cikkében garantált szabad véleménynyilvánításhoz való jogát. Az első- és másodfokon eljáró bíróságok Alaptörvényellenesen értelmezték a Ptk. 78. § (2) bekezdését, miszerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tény állít, híresztel, vagy való tény hamis színben tüntet fel. A bíróságok a Ptk. híresztelési szabályát objektív felelősségi alakzatban alkalmazták, vagyis a jogsértés megállapításakor csak azt vizsgálták, hogy történt-e valótlan tényállítás, a további körülményeket, például, hogy az adott médium körülmények között, a szakmai és etikai szabályoknak megfelelően járt-e el csak a kártérítési felelősség körében értékelték.

Az objektív felelősségi szabályok alkalmazása megnehezíti, hogy a sajtó betöltse az egyik legalapvetőbb funkcióját egy demokratikus társadalomban, nevezetesen hogy részt vegyen a közéleti vitákban, ezzel biztosítva a demokratikus nyilvánosság kiteljesedését. Az Alkotmánybíróság számos határozatában rögzítette, hogy a politikai vita széles körű szabadsága egyértelműen következik a szabad véleménynyilvánításhoz való jogból. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság 57/2001. (XII. 5.) AB határozatában kifejtette „*a korlátozás alkotmányosságának a megítélésénél a kiindulási pontot a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának a demokratikus rendszer fenntartásában, a közösség tájékoztatásában és a közvélemény kialakulásában játszott különösen fontos szerepe jelenti. Ez a szerep előtérben áll és ezért e szabadságjogok korlátozása szűk körben lehetséges olyankor, ha politikai vitáról... van szó.*” Ezt az álláspontot a 7/2014 (III. 7.) AB határozat is megerősítette. „*A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ... azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása*

felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek. Különösen fontos alkotmányos érdek, hogy a polgárok és a sajtó bizonytalanság, megalkuvás és félelem nélkül vehessenek részt a társadalmi és politikai vitákban.”

Ugyanez az elvi megállapítás tűnik ki a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatából is. Az EJEB kimondta a Dichand és Társai v. Ausztria ügyben, hogy az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 10. cikke nem enged meg széles körű korlátozást a politikai véleménynyilvánítás vagy a közügyeket érintő vita esetében.¹

Jelen ügyben egyértelműen a közügyek megvitatásáról van szó, hiszen egy vitatott, politikailag érzékeny esemény részleteinek feltárását segítette elő a sajtó. A mai napig nem tisztázott, hogy mi történt pontosan [REDACTED] 2013. szeptember 5-én, hogy a busz utasai rasszista szándékkal érkeztek-e a településre és hogy ott elkövettek-e bűncselekményt.² Így nyilvánvaló, hogy a cikknek és az azt megjelentető panaszosnak részesülnie kell a politikai beszédnek kijáró magasabb védelemben.

A magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában is megjelenik az ún. New York Times szabály, amely az amerikai Legfelsőbb Bíróság a New York Times Co. v. Sullivan ügyben hozott ítéltén alapszik. Az Alkotmánybíróság a következőképpen idézi a döntést a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban. „A Legfelsőbb Bíróságnak a New York Times v. Sullivan ügyben kidolgozott alapvető tesztje szerint a köztisztiséget viselők hivatalos tevékenységére vonatkozó rágalmozó állítás miatt kizárólag akkor lehet alkotmányosan kártérítést megítélni, ha bizonyítják, hogy a közlő rosszhiszemű volt, azaz tudatában volt annak, hogy állítása valótlan tény tartalmazott, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert igazságtartalmának vizsgálatakor súlyosan gondatlanul járt el. A teszt mögötti alkotmányos érv szerint a közéleti vitáknak zavartalannak, erőteljesnek és nyíltaknak kell lenniük.”

Az EJEB Thoma v. Luxemburg³ ítélete megállapította, hogy a közérdeklődésre számot tartó kérdések esetén a szakmai szabályoknak megfelelően eljáró újságíró nem vonható felelősségre harmadik személytől – a konkrét ügyben egy másik újságírótól – származó kijelentések terjesztése miatt, mert ez korlátozza a sajtót abban, hogy a közérdekű problémák megvitatásában részt vegyen, ami alapvető fontosságú egy demokráciában. Az EJEB az adott ügyben a jelképes polgári jogi szankciót is aránytalannak ítélte meg a luxemburgi kérelmező esetében.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Mások emberi méltósága és az abból mint anyajogból fakadó személyhez fűződő jogok a szólásszabadsághoz való jog legitim korlátját jelenthetik. A híresztelési

¹Dichand and Others v. Austria, no. 29271/95, § 38

²<http://www.origo.hu/itthon/20131206-megis-nyomoznak-a-konyarra-kitero-focidrukkerek-ellen.html>

³Thoma v. Luxemburg Application No. 384326/97.

szabály alkalmas eszköz ezen cél elérésére, hiszen jogi felelősséget teremt nem csak a közlő, de a jogsértő közlést szélesebb közönséghez eljuttató sajtó oldalán is. A korlátozás szükségesnek tekinthető, hiszen ha a sajtó felelőssége minden esetben kizárt volna a másoktól idézett állításokért, akkor a tudatosan hamis, kizárólag a jóhírnév megsértésének céljából publikált idézetek jogszerűvé válhatnának, ha azokat idézetként jelenítenék meg.

Az objektív felelősség azonban a szabad véleménynyilvánítás túlzó, és így aránytalan korlátozását jelenti. Ez a rendszer nem teszi lehetővé, hogy a körültekintően, a szakmai és etikai szabályoknak megfelelően eljáró sajtó mentesüljön a jogi felelősség alól. Kimentési lehetőség nélkül a sajtó képviselői nem ismertethetik vitás kérdésekben az egymásnak ellentmondó álláspontokat, hiszen joggal tarthatnak attól, hogy ha utóbb kiderül, hogy valamelyik állítás hamis volt, akkor a jogi felelősség őket is terhelni fogja. Ez a szabályozás a sajtó öncenzúrájához vezethet, ami a demokratikus nyilvánosság kiteljesedése ellen hat.

Különösen igaz a fenti állítás jelen ügyben, melyben egy olyan eseményről számolt be a panaszos, melynek részletei a cikk megjelenésekor tisztázatlanok voltak, azonban maga az esemény egyértelműen a köz érdeklődésére számot tartó téma volt. A panaszos nem tett mást, mint az elérhető és az események szempontjából valamilyen szempontból jelentőséggel bíró szereplők egymástól eltérő beszámolóit tette közzé, ezzel felvonultatva az adott pillanatban elérhető összes releváns információt. Ezek összegzését és a következtetés levonását az olvasóra bízta. Ez az eljárás megfelel annak az elvárásnak, amit a sajtóval szemben egy demokratikus társadalomban támasztani lehet, és ami az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdéséből is kitűnik, vagyis hogy a szabad tájékoztatáson keresztül a polgárok megfelelő információk birtokában alakíthassák ki politikai meggyőződésüket. Az internetes hírközlés korában az állítások teljes igazságtartalma nem igazolható azon a határidőn belül, amíg az információk híreknek számítanak. Ebben a helyzetben a sajtótól azt várható el, hogy részleghajlás nélkül bemutassa minden olyan érintett álláspontját, akik kompetenciával rendelkeznek az adott kérdésben. Bár a panaszos cikkében áttételesen idézett [REDACTED] [REDACTED] nem volt jelen a kérdéses események megtörténte, közmegbízata és a helyi viszonyok ismerete alkalmassá tette őt arra, hogy a panaszos a megszólalók egyikeként hivatkozzon a beszámolójára. Ez nem jelentette azt, hogy a panaszos az ő álláspontját egyedüli igazként tálalta az olvasók számára, hanem azt a további, egymásnak ellentmondó beszámolókkal együtt, egyenértékűként prezentálta.

Jelen ügyben értékelendő még a jogi felelősség megállapítása során, hogy az alapügy felperese egy politikai párt volt, mely közszereplőként szélesebb körben köteles túrni a bírálatot, ahogy azt az Alkotmánybíróság a 7/2014 (III. 7.) AB határozatban részletesen kifejtette. A polgári per során a felperes elsősorban azt sérelmezte, hogy a [REDACTED] on történekkkel kapcsolatban a helyi cigány kisebbségi önkormányzat vezetője úgy nyilatkozott, hogy „Bejött a Jobbik”. Az alapügyben eljáró bíróságok ezt a kijelentést tényállításnak minősítették, ami sértette a felperes jóhírnévhez való jogát.

Jogi szempontból kulcsfontosságú, hogy az eljáró bíróságok egy közlést értékítéletnek vagy tényállításnak minősítenek-e. 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában az Alkotmánybíróság mindezt a következő módon foglalta össze: „*[K]özéleti vita során elhangzottak bírálatként, avagy tényállításként értékelése, és az ahhoz kapcsolódó jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül befolyásolják a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését*”. Éppen ezért ennek eldöntéskor a jogalkalmazónak a szólásszabadság érvényesülésére is figyelemmel kell lennie, hiszen a szakjogági definíciók alkalmazása közvetlenül kihat az alapjog-gyakorlás korlátozására. Jelen ügyben a bíróságok akkor jártak volna el helyesen, ha az I. rendű alperes kijelentéseit értékítéletként minősítették volna, melyek jogi szankcionálása főszabály szerint Alaptörvény-ellenes.

A jogalkalmazó szervek számára nyitva áll a lehetőség, hogy a polgári jog eszközrendszerének segítségével olyan tartalommal töltsék meg az ún. híresztelési szabályt, amely megfelelő, alkotmányos egyensúlyt teremt a személyhez fűződő jogok védelme és a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülése között. Ennek során a bíróságoknak értékelniük kell, hogy a közlés milyen kontextusban, milyen céllal és körültekintéssel került publikálásra, és hogy a szankció alkalmazása nem lehetetleníti-e el a sajtó tevékenységét.

A híresztelés objektív felelősségi rendszere választás elé állítja a sajtó képviselőit, ha tisztázatlan eseményekről számolnak be: vagy vállalják, hogy az egymásnak ellentmondó álláspontok valamelyike miatt később jogi felelősség terheli őket, vagy öncenzúrát alkalmaznak és egyik álláspontot sem jelenítik meg, nem számolnak be az eseményről. Egy demokratikus társadalomban az utóbbi nem elfogadható, hiszen lehetetlenné teszi a közügyek megvitatását és a demokratikus nyilvánosság fejlődését, az előbbi viszont aránytalanul nagy terhet ró a sajtó képviselőire a munkájuk végzése során.

Mindezek alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.289/2014/7. számú ítélete Alaptörvény-ellenesen korlátozza a panaszosnak az Alaptörvény IX. cikkében garantált szabad véleménynyilvánításhoz való jogát és semmisítse meg azt.

Budapest, 2014. december. 1.

PETŐ ÜGYVÉDI IRODA
1027 Bp./Margit krt. 64/b
Adószám: 18114421-2-41

panaszos
képviseli:
Pető Ügyvédi Iroda
1027 Margit krt. 64/b
képviseli:
dr. Pető Márk

Mellékletek:

- Ügyvédi meghatalmazás
- A Debreceni Törvényszék 6.P.21.359/2013/24. számú ítélete
- A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.289/2014/7. számú ítélete

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200